

Iz društvenega življenja

SPREMEMBA IN DOPOLNITEV PRAVIL ZDMS SLOVENIJE

(Obrazložitev)

Skladno z ustavnimi načeli in ob sprejetju amandmajev in nove ustave je Zveza društev medicinskih sester Slovenije na eni izmed sej predsedstva imenovala komisijo za korekcijo svojih pravil. Le-ta je pravila dopolnila bolj v smislu neposrednega delovanja v vseh organih, zlasti kar se tiče delegatskega sistema.

Osnutek tako pripravljenih pravil je bil poslan vsem društvom s prošnjo, da pošljejo nanj morebitne pripombe in dopolnila. Komisija je nato dokončno izdelala osnutek pravil, ki obsegajo:

- a) splošne določbe,
- b) naloge zveze,
- c) članstvo v zvezi,
- d) organe zveze,
- e) glasilo zveze,
- f) končne določbe.

Najpomembnejše spremembe, ki jih stara pravila bodisi niso zajela ali pa so spremenjena, so:

1. splošne določbe — ni sprememb;
2. naloge zveze z dopolnili:
 - da deluje v skladu s kodeksom etike zdravstvenih delavcev Jugoslavije in z mednarodnim kodeksom etike medicinskih sester;
 - da dviga poklicno zavest medicinskih sester, vtem ko skrbi za osebno urejenost in enotno delovno obleko;
 - da se zavzema za najvišjo možno raven strokovne službe za nego bolnika;
 - da podpira znanstveno raziskovalno delo članstva in objavlja to v svojem glasilu.
3. Članstvo v zvezi:
 - je pravica in dolžnost vsakega društva;
 - probleme republiškega pomena rešujejo področna društva prek zveze.
4. Glede organov zveze je precizirano, da:
 - skupščino sestavljajo delegacije področnih društev;
 - skupščina voli častne člane ZDMSS;
 - glavni odbor sestavljajo predsedstvo in delegacije področnih društev;
 - glavni odbor organizira sodelovanje z družbeno-političnimi organizacijami in organizacijami združenega dela;
 - generalni sekretar je nova funkcija, predvsem zaradi porazdelitve dela;
 - član sekcije mora biti član področnega društva medicinskih sester, kjer plačuje tudi letno članarino;
 - priznanja — dodano:
 - za izredne zasluge v razvoju sestrstva lahko ZDMSS podeli zlati znak priznanja, kriterije za to določa pravilnik;
 - precizirana je tudi volitev članov častnega razsodišča in članov nadzornega odbora.

5. pri glasilu zveze je precizirano:
— ZDMSS izdaja svoje informativno strokovno in poklicno glasilo »Zdravstveni obzornik«. Pravila o urejanju in izdajanju glasila predpisujejo posebni pravni predpisi.
6. končne določbe:
— ta pravila veljajo od dneva, ko so bila sprejeta na skupščini ZDMSS.

ORGANOGRAM

Pri spremembah, ki jih predlagamo v organizaciji društev medicinskih sester, želimo doseči naslednje:

1. Včlaniti vsako medicinsko sestro v društvo in jo s tem pritegniti v aktivno društveno življenje.
2. To nameravamo doseči s podružnicami društev medicinskih sester, ki naj na terenu združujejo svoje interese v svojem matičnem društvu.
3. Podružnice društev medicinskih sester se povezujejo v pristojno področno društvo.
4. Vsa društva med. sester se povezujejo v zvezo društev medicinskih sester Slovenije s sedežem v Ljubljani.
5. Vsa nacionalna društva v Jugoslaviji se povezujejo v Zvezo društev medicinskih sester Jugoslavije.
6. Zveza medicinskih sester Jugoslavije je kot društvo jugoslovanskih medicinskih sester včlanjena v Mednarodno zvezo medicinskih sester — ICN.

Komisija za korekcijo in uskladitev pravil
ZDMSS Slovenije

SKLEPI PRVEGA SLOVENSKEGA SIMPOZIJA O ZDRAVSTVENI VZGOJI (OD 4.—6. APRILA 1974 v RADENCIH)*

1. Zdravstvena vzgoja je pomemben dejavnik v ohrajevanju in razvijanju zdravlja in mora biti skrb vse družbe;
2. dosedanja dosežki zdravstvene vzgoje na Slovenskem so plod prizadevanj predvsem posameznikov in nekaterih institucij; žal pa ta prizadevanja doslej niso bila usklajena in so bila zato premalo učinkovita, uspehi pa zaostajajo za hitrim razvojem naše družbe;
3. zdravstvena vzgoja mora biti prioriteta in stalna naloga programov zdravstvenega varstva ter delovnih načrtov vseh zdravstvenih organizacij, ki imajo pri tem osrednjo vlogo; to delo mora biti načrtovano, usklajevano, učinke pa je treba sproti preverjati; financiranje morajo predvsem zagotavljati samoupravne interesne zdravstvene skupnosti;
4. v republiki je treba ustanoviti organizacijsko-metodološki vrh za zdravstveno vzgojo, razen tega pa koordinacijska telesa v regijah in po potrebi tudi v občinah;
5. v zdravstveni vzgoji imajo važno vlogo ob zdravstvenih tudi pedagoški delavci in družbeni delavci nasploh, razen zdravstvenih vzgojno-izobraževalnih pa tudi družbeno-politične organizacije in društva, zlasti RKS;
6. zdravstvena vzgoja mora postati sestavni del učnih programov vseh vzgojno-zdravstvenih ustanov in šol — od osnovnih do vključno visokih, predvsem pa na šolah, ki vzgajajo zdravstvene in pedagoške delavce;
7. v zdravstveni vzgoji imajo pomemben delež javna občila, med njimi še posebej strokovna glasila zdravstvenih in prosvetnih delavcev ter glasila delovnih organizacij;
8. SZD in RKS naj bosta pobudnika za nadaljnje usklajevanje in konkretizacijo prizadevanj na področju zdravstvene vzgoje.

* Simpozij o zdravstveni vzgoji je organiziralo Slovensko zdravniško društvo. Na simpoziju obravnavani referati so zbrani v knjžici »Zdravstvena vzgoja«, ki smo jo kot brezplačno prilogo poslali naročnikom »Zdravstvenega obzornika«, hkrati z 2. letošnjo številko. — Op. ured.

ENOLETNI PODDIPLOMSKI TEČAJ ZA OPERACIJSKE MED. SESTRE PRI ZDRAVSTVENI ŠOLI MARIBOR

Bolnišnice po vsej Sloveniji še vedno pogrešajo medicinske sestre, ki bi imele diplomu po opravljenem podiplomskem študiju za operacijske sestre, čeprav je končalo to vrsto strokovnega izpopolnjevanja že več kot 30 med. sester. Zato bomo na pobudo zdravstvenih ustanov v novem šolskem letu 1974/75 že tretjič organizirali enoletni tečaj za usposobitev sester III. vrste vseh smeri za operacijske sestre — kirurške instrumentarke.

Za to vrsto strokovnega izpopolnjevanja je zelo veliko zanimanje, saj imamo nekaj prijav celo iz sosednih republik. Predavanja teorije potekajo po predmetniku, ki ga je odobrila komisija za potrjevanje učnih programov pri Zavodu SRS za zdravstveno varstvo v Ljubljani, slušateljice pa opravijo poleg tega še 840 ur praktičnega dela na vseh operativnih oddelkih.

Najprej jih uvajamo v delo v centralni sterilizaciji, kjer si pridobe znanje o sterilizaciji in dezinfekciji. Nato jih pod vodstvom inštruktorice popeljemo v delovne sobe, kjer spoznajo pripravo operacijskega perila za sterilizacijo, izdelavo obvezilnega materiala za vse vrste operativnih posegov ter pripravo šivalnega materiala in instrumentov za sterilizacijo. Nato gredo v operacijske sobe, kjer se praktično učijo pripravljati instrumentarske mize za operativne posege, posebno pa si tu pridobijo znanje o delu v aseptičnih okoliščinah.

Sele po tem večtedenskem delu smejo prvič instrumentirati pod vodstvom že diplomirane operacijske sestre, saj so si teoretično znanje o operativni tehniki posameznih vrst kirurgije medtem že pridobile. Po večkratnem instrumentiranju lažjih operativnih posegov prehaja praktični pouk postopoma na zahtevnejše instrumentiranje, ki ga slušatelj konča s samostojnim delom.

Ob koncu tečaja slušatelji spoznajo delo med dežurstvom ob starejši operacijski sestri, saj si tedaj naberejo mnogo dragocenih izkušenj ob urgentnih kirurških posegih.

Tečaj končamo z izpitom, ki obsega tridnevno praktično delo in teoretični zgovor, nadalje z izpitom iz operativne tehnike kirurgije, ginekologije in porodništva ter predoperacijsko in pooperacijsko nego bolnika v reanimaciji ter organizacijo dela v operacijskih sobah.

Jožica Tomšič
Zdravstvena šola Maribor

OBVESTILO IZ URADA ICN

15-članski odbor direktoric je na svojem tridnevnem zasedanju od 28.—30. marca v Ženevi obravnaval naslednje zadeve:

ČLOVEKOVE PRAVICE

Posebna komisija, ki jo je imenoval Svet nacionalnih predstavnic ICN za pregled statotov nacionalnih društev medicinskih sester, je podala odboru direktoric poročilo o svojem delu. V času od zadnjega kongresa ICN v Mexico-Cityju (glej ZO št. 3-1973) je proučila društvene statute oz. pravila vseh držav članic in ugotovila, da so vsi statuti pomanjkljivi v natančni opredelitvi glede človekovih pravic. Noben statut ne vsebuje dobesedno predpisanega besedila, ki ga je sprejel kongres ICN obvezno za svoj statut in skladno z njim za vse statute nacionalnih društev medicinskih sester — članic ICN.

Besedilo se glasi: »ICN je svetovno združenje nacionalnih društev medicinskih sester, ki je organizirano tako, da zajema v svoje članstvo in daje polne pravice svojim članom ne glede na narodnost, raso, veroizpoved, svetovni nazor, spol ali socialni status.«

Da bi bila dosledna v svojih načelih, ki jih je zavzela ICN do človekovih pravic, bo odbor direktoric zahteval od vseh držav članic, da naj navedeno »nediskriminacijsko izjavo« vključijo v svoje statute oz. v društvena pravila.

POROČILO O RAZISKAVI ILO* O DELOVNIH IN ŽIVLJENJSKIH POGOJIH MEDICINSKIH SESTER

Raziskava, ki jo je na pobudo Svetovne zdravstvene organizacije in ICN opravila ILO o delovnih in življenjskih pogojih medicinskih sester in je tekla od leta 1967 dalje, je končana.

Raziskava je bila narejena z namenom, da pomaga vladam posameznih držav spoznati življenjske in delovne pogoje medicinskih sester, ki tako odločilno vplivajo na obseg in kvaliteto zdravstvene službe. V raziskavi je sodelovalo 20 strokovnjakov, od katerih je bilo poleg 8 ekonomistov, zdravnikov in pravnikov tudi 12 medicinskih sester — doktoric prava, filozofije in sestriških ved.

Zaključke raziskave bo odbor direktoric ICN dostavil vsem državam članicam s priporočilom, naj jih čimprej objavijo in skupno s svojimi vladami oz. ministrii za zdravstvo upoštevajo pri svojih sistemskih rešitvah, ki se tičejo šolanja in zaposlovanja medicinskih sester ter določanja poklicnega statusa med. sestre. Višje družbeno vrednotenje poklica medicinske sestre je nujno, če naj države zagotovijo nemoten in kvaliteten razvoj sestrske službe, ki je nujen osnovni pogoj za dobro delovanje zdravstvene službe.

Svet direktoric je dalje razpravljal in sprejel sklepe v naslednjih zadevah:

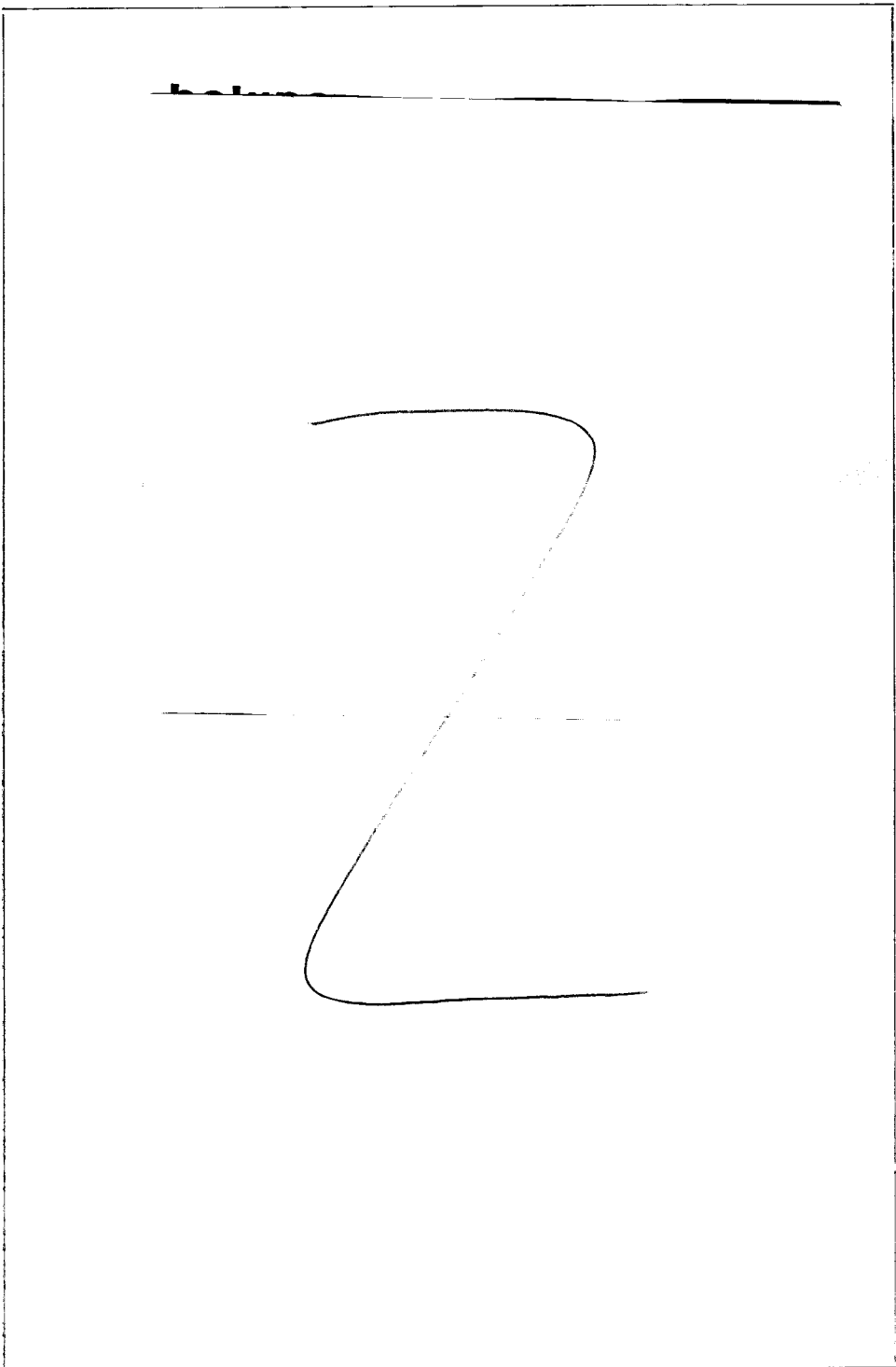
- o prihodnjem kongresu, za katerega datum in kraj je določil: Tokio od 30. maja do 4. junija 1977;
 - o učvrstitvi študentske zveze v okvir ICN;
 - o pobudi za ustanovitev sestriških knjižnic;
 - o mednarodni registraciji medicinskih sester;
 - o finančnih vprašanjih ICN;
 - o predvidenem seminarju o sestriški zakonodaji, ki bo za države Latinske Amerike v Bogoti (Kolumbija);
 - o izdaji vseh kongresnih materialov iz Mexico-Cityja idr.
- O važnejših podrobnostih bomo še poročali.

Priredila A. G.

* International Labour Organization — mednarodna organizacija za delo.

Beleške ob knjigah

- Višja šola za zdravstvene delavce v Ljubljani, Poljanska c. 26 a je v šolskem letu 1972/73 in 1973/74 izdala več skript za študente zdravstvenih šol. Ker so ta skripta hkrati tudi nujen učni pripomoček za izredne študente in zdravstvene delavce, ki se pripravljajo na strokovne izpite, kakor tudi sicer za strokovno izobraževanje na delovnih mestih, vas z njimi seznanjamo. Obenem sporočamo, da si jih lahko naročite na šoli ali kupite pri vratarju Višje šole za zdravstvene delavce, Ljubljana, Poljanska c. 26 a.**
- Ivan BONAČ: Higiena. Reperitorij. 1. del.** 2. popravljena in razširjena izdaja. Skripta za interno uporabo. Ljubljana, VŠZD 1974. (IV) + 80 str. 8°.
- Ivan BONAČ: Socialna medicina.** Skripta za interno uporabo, zapiski po predavanjih. 1. ponatis. Ljubljana, VŠZD 1974. (II) + 71 str. 4°. (cikl.). 550 izv. Cena: 15.—
- Slobodan GROBELNIK: Delovna terapija.** Splošni del. (Skripta za interno uporabo.) Ljubljana, VŠZD 1973 (III) + 86 str. 4°. (cikl.) 300 izv. Cena: 36.—
- Slobodan GROBELNIK: Rehabilitacija invalidov.** (:Splošna načela:). (Skripta za interno uporabo.) Ljubljana, VŠZD 1973. (IV) + 55 str. 4°. (cikl.) 500 izv. Cena: 25.—
- Stana KAVALIČ: Osnove nege bolnika.** (:Pregled izpitne snovi:) Oddelek za medicinske sestre. Šolsko leto 1973/74. Ljubljana, VŠZD (1973). (II) + 14 str. 4°. (cikl.) 400 izv. Cena 5.—
- Lev MATAJC: Pediatrija.** Skripta za interno uporabo. (Popravljen in izpopolnjen izdaja po knjigi Pediatrija istega avtorja.) Ljubljana, VŠZD 1974. 513 str. 4°. (cikl.) 1000 izv. (Izide v septembru 1974.)
- Hilda NAGLIČ: Metodika rentgenskega slikanja.** Skripta za interno uporabo. 2. popravljena izdaja. Ljubljana, VŠZD. (III) + 54 + IV str. 4°. (cikl.) 300 izv. Cena: 17.—
- Ema PEČENKO: Osnove nege in prehrane otroka.** (:Pregled izpitne snovi:) (Oddelek za medicinske sestre. Šolsko leto 1973/74.) Ljubljana, VŠZD 1973. 20 str. + 1 tbl. 4°. (cikl.) 350 izv. Cena: 5.—
- Jožica PIRC, Bojan VARL: Dietna prehrana. Priročnik.** (Skripta za interno uporabo.) Ljubljana VŠZD 1973. 69 + VII str. 4°. (cikl.) 300 izv. Cena: 15.—
- Božidar SPILLER: Rentgenska fototehnika.** (Skripta za interno uporabo.) V petdesetem letu inštituta za rentgenologijo. Ljubljana, VŠZD 1973. (II) + 82. str. + 20 pril. 4°. (cikl.) 350 izv. Cena: 17.
- France SRAKAR: Ortopedija** (za fizioterapevte). Skripta za interno uporabo. Ljubljana, VŠZD 1973. 100 + (II) str. 4°. (cikl.) 300 izv. Cena: 11.—
- Juro VUGA: Ekonomika v organizacijah združenega dela zdravstvene dejavnosti.** Skripta za interno uporabo. 2. popravljena izdaja. Ljubljana, VŠZD 1974. (III) + 28 str. 4°. (cikl.) izv. Cena: 8.—

Zanimivosti

ZAZNAVANJE SVETLOBE MIMO MREŽNICE IN OČESNEGA ŽIVCA

V zadnjem času se več piše in govori o tako imenovani ekstraretinalni foto-repciji, to je zaznavanju svetlobe po neobičajni poti, to je ne prek mrežnice in očesnega živca. V tem pogledu je narejenih že veliko poskusov na živalih, ki tudi dokazujejo, da svetloba lahko pride do telesne notranjosti po drugih poteh. To dejstvo se nam seveda zdi nerazumljivo, ker navadno mislimo, da je telesno tkivo zelo neprepustno za svetlobne žarke. O nasprotnem pa se lahko prepričamo, če naredimo preprost poskus, ki ga zaradi zanimivosti delajo včasih tudi že otroci. Če namreč v zatemnjenem prostoru posvetimo z močno baterijo pod roko, to je v razkrceno dlan, vidimo, da sicer neprozorna roka prepušča kar precej žarkov. To so predvsem dolgi valovi.

B. B.

MED DELUJE PROTI BAKTERIJAM

Znano je, da med deluje proti bakterijam. Čudno pa je pri tem, da deluje na bakterije bolj, če je razredčen. Ta naravni pojav so sedaj razložili z ugotovitvijo, da pri razredčevanju lahko deluje poseben ferment, ki je v medu, a ne more delovati v njem, če je med koncentriran. Takšen koncentriran med deluje na mikroorganizme predvsem s svojim visokim osmotskim pritiskom in s svojo kislostjo. Kisla okolica namreč bakterijam, razen redkih izjem, ne dopušča razmnoževanja; le večina gliv bi se lahko razmnoževala v kislem okolju, vendar jim tega sočasni visok osmotski pritisk medu ne dopušča. Tudi običajne kvasnice, ki jih je v medu navadno dovolj, se zaradi tega ne morejo tako razmnožiti, da bi med začel vreti.

B. B.

NASTANEK IN PREPREČEVANJE KAMNOV V ČLOVEŠKEM TELESU

Znano je, da v nekaterih tekočinah človeškega telesa, v žolču ali seču lahko nastajajo kamni ali kalkulusi, podobno kot kristalizira kaka druga močno koncentrirana raztopina. Tudi po obliki, barvi, kemični sestavi in strukturi so podobni kristalom, ki nastajajo bodisi v naravi ali ob umetnih pogojih v laboratoriju. V sredini je ponavadi kako jedro, okoli katerega se nato nalagajo plasti izkristalizirane gmote, kot so navadno fosfati, oksalati ali urati. Jedro pa je ponavadi produkt infekcije ali kak drug majhen košček organskega materiala.

Nastanek kamnov v laboratorijih sedaj natančneje proučujejo zato, da bi jim z novimi spoznanji uspelo dobiti tudi novo zdravilo. Za zdaj namreč je pri kamnih, tako v ledvicah ali sečnem mehurju, najbolj uspešna operacija. Ker vemo iz kristalografske prakse, da je površino kristala mogoče nekako »zastrupiti« ali pokvariti, tako da se nanj ne nalagajo nove plasti, poskušajo tudi proti tvorbi človeških kamnov najti kako snov, ki bi delovala podobno.

B. B.

VNETJA LEDVIC IN GOBE

Na Češkem so našli gobe, ki pokažejo svojo strupenost šele po kakih treh tednih. Zato je trajalo dolgo, da so sprevili v zvezo uživanje teh gob in posledice, tj. bolezen ledvic. V tednu dni človek ponavadi že pozabi, kaj je jedel, oziroma ne krivi več tistega, kar je jedel pred tolikšnim časom.

B. B.